

ابیات زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید:

۱. آفرین جان آفرین پاک را / آنکه جان بخشید و ایمان خاک را
۲. آسمان چون خیمه‌ای برپای کرد / بی‌ستون کرد و زمینش جای کرد
۳. کرد در شش روز هفت انجم پدید / وز دو حرف آورد نه طارم پدید
۴. مهرهٔ انجم ز زرین حقه ساخت / با فلک در حقه هر شب مهره باخت
۵. بحر را از تشنگی لب خشک کرد / سنگ را یاقوت و خون را مشک کرد

۱ - منظور از «خاک» در بیت اول چیست؟

- ① انسان ② گور ③ زمین ④ موجودات عالم

۲ - درباره بیت آخر، کدام گزینه نادرست است؟

- ① «لب» مفعول است. ② نهاد جملهٔ سوم، حذف شده است. ③ تشنگی، متمم است. ④ بیت، چهار جمله دارد.

۳ - مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- ① کمال همنشین در من اثر کرد / وگر نه من همان خاکم که هستم
- ② نار خندان باغ را خندان کند / صحبت مردانت از مردان کند
- ③ چنانست دوست می‌دارمت که وصلم دل نمی‌خواهد / کمال دوستی باشد مراد از دوست نگرفتن
- ④ تو اوّل بگو با کیان زیستی / پس آن‌که بگویم که تو کیستی

- ۴

با توجه به متن زیر گزینهٔ نادرست کدام است؟

«دوستان، ما امروز جمع شده‌ایم تا یاد و خاطرهٔ «نمی‌توانم» را گرامی بداریم. او در این دنیای خاکی با ما زندگی می‌کرد و در زندگی همهٔ ما حضور داشت. متأسفانه هر جا که می‌رفتیم نام او را می‌شنیدیم.»

- ① کلمهٔ «دوستان» منادا است و اولین ضمیر نقش «نهاد» دارد.
- ② «دنیای خاکی» و «نام او» هر دو ترکیب اضافی هستند.
- ③ کلمه‌های «یاد و خاطره» مفعول هستند.
- ④ دومین و سومین ضمایر شخصی به ترتیب «نهاد» و «متمم» هستند.

- ۵

هم‌خانوادهٔ کلمه‌های کدام گزینه، همگی در متن زیر دیده می‌شود؟

«توانستند هوش و استعداد خویش را عملاً ثابت کنند به طوری که دیگران آنها را به مقتدایی بپذیرند؛ دیگر اینکه توانستند سهم عظیمی در تکمیل و توسعهٔ یک تمدن عظیم جهانی به خود اختصاص دهند.»

- ① قدرت - اعظم ② تکامل - شخصیت ③ سهام - کلام ④ وسعت - استعمال

۶ - نقش «ضمیر شخصی جدا» در کدام گزینه متفاوت است؟

- ① من که با مویی به قوت بر نیام ای عجب / با یکی افتاده‌ام کاو بگسلد زنجیر را
- ② من نیز چشم از خواب خوش بر می‌نکردم پیش از این / روز فراق دوستان شب‌خوش بگفتم خواب را
- ③ دست من گیر که بیچارگی از حد بگذشت / سر من دار که در پای تو ریزم جان را
- ④ وه که گر من باز بینم روی یار خویش را / مرده‌ای بینی که با دنیا دگر بار آمده است

۷- کدام گزینه بیشترین نزدیکی را با بیت «هر که نه گویای تو خاموش به / هر چه نه یاد تو فراموش به» دارد؟

- ۱ خداوندا، به حق نیک مردان / که احوال بدم را نیک گردان
 ۲ مکن ما را از این درگاه محروم / چو گنجشکان مران ما را از این بوم
 ۳ زبانی ده که اسرار تو گوید / روانی ده که دیدار تو جوید
 ۴ مکن دورم ز نزدیکان درگاه / به راه آور مرا کافتادم از راه

۸- واژه داخل پرانتز در کدام گزینه هم خانواده‌ای ندارد؟

- ۱ زیارت حضرت معصومه (س) به او آرامش بخشید. (زائر)
 ۲ از حرم تا مدرسه راهی نبود، تنها چند قدم. (رحیم)
 ۳ موقع شنیدن و خواندن شعر، احساس شادی نمی‌کنند. (حواس)
 ۴ این‌طور شد که به خودم گفتم: تقصیر من نیست. (مقصر)

۹-

شعر زیر سروده چه کسی است؟

«نام بعضی نفرات رزق روحم شده است

وقت هر دلتنگی سويشان دارم دست»

- ۱ علی اسفندیاری
 ۲ دکتر حسابی
 ۳ نظام وفا
 ۴ شهریار

۱۰- غلط‌های املایی کدام گزینه بیش از یک مورد است؟

- ۱ دو سال محصول خوبی برداشت کرده بود؛ در حالی که همسایه‌ها قلّه‌ای درو نکرده بودند.
 ۲ شاه فرمان قبلی خود را که درباره افراد پیر صادر کرده بود، لغو کرد.
 ۳ آنها مجلس ترحیم «نمی‌توانم» را برگزار کردند و برایش اعلامیه‌ای نوشتند.
 ۴ خداوند «نمی‌توانم» را قرین رحمت خود کند و به همه آنهايي که حضور دارند، قدرت عنایت فرماید. آمین!

۱۱- عبارت خط کشیده شده کدام گزینه، آرایه متفاوتی دارد؟

- ۱ دلم در آتش غفلت مسوزان / به معنی، شمع جانم برفروزان
 ۲ گرفتم آن گل و کردم خمیری / خمیری نرم و نیکو، چون حریری
 ۳ نار خندان، باغ را خندان کند / صحبت مردانت از مردان کند
 ۴ نسیم مهربان لالایی آنها را مانند پری لطیف بر گونه‌ام حس می‌کنم.

با توجه به ابیات زیر از بوستان به پرسش‌های «۴۴» تا «۴۶» پاسخ دهید.

مها زورمندی مکن با کهان / که بر یک نمط می‌نماند جهان
 سر پنجه ناتوان بر میپچ / که گر دست یابد بر آبی به هیچ
 عدو را به کوچک نباید شمرد / که کوه کلان دیدم از سنگ خرد
 نبینی که چون با هم آیند مور / ز شیران جنگی بر آرنه شور

۱۲- قالب این شعر چیست؟

- ۱ مثنوی
 ۲ قصیده
 ۳ غزل
 ۴ قطعه

۱۳- کدام گزینه با مفهوم این ابیات ارتباطی ندارد؟

- ۱ دشمن نتوان حقیر و بیچاره شمرد
 ۲ مورچگان را چو بود اتفاق / شیران ژبان را بدراند پوست
 ۳ مزن بر سر ناتوان دست زور / که روزی درافتی به پایش چو مور
 ۴ ای که دستت می‌رسد کاری بکن / پیش از آن کز تو نباید هیچ کار

۱۴- اطلاعات کدام گزینه با توجه به اشعار درست است؟

- ۱ «چون» در بیت چهارم «حرف اضافه» است.
 ۲ «جهان» در بیت اول «نهاد» است.
 ۳ زمان تمام فعل‌ها، در ابیات «ماضی» است.
 ۴ فعل‌های بیت چهارم فاقد شناسه هستند.

۱۵- در کدام گزینه «تشبیه» دیده نمی‌شود؟

- ۱ دلم در آتش غفلت مسوزان / به معنی، شمع جانم برفروزان
 ۲ چو عمرم مدتی با گل گذر کرد / کمال همنشین در من اثر کرد
 ۳ تأمل در آینه دل کنی / صفایی به تدریج حاصل کنی
 ۴ مثل یک شاخه گل جوانه بزنی / مثل یک چشمه‌سار جاری شو

کدام بیت به خصوصیت رفتاری پیامبر (ص) که در جمله زیر آمده، اشاره دارد؟

«هرگاه به مجلس وارد می‌شد، نزدیک‌ترین جای خالی را اختیار می‌کرد.»

- ① جوانمرد و خوش خوی و بخشنده باش / چو حق بر تو پا شد، تو بر خلق پاش
 ② در ایام عدل تو ای شهریار / ندارد شکایت کس از روزگار
 ③ گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم / ورت ز دست نیاید چو سرو باش آزاد
 ④ تواضع کند، هوشمند گزین / نهد شاخ پر میوه سر بر زمین

۱۷ - در کدام بیت از «جان‌بخشی» استفاده نشده است؟

- ① نار خندان باغ را خندان کند / صحبت مردانت از مردان کند
 ② ای مرغ سحر عشق ز پروانه پیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد
 ③ بگریست چشم ابر بر احوال زار من / جز آه من به گوش وی این ماجرا که برد
 ④ برنامه و گذشته بنیاد مکن / حالی خوش باش و عمر بر باد مکن

۱۸ - در کدام گزینه هر دو واژه درست معنی شده است؟

- ① خدشه: نقص و اشکال / معبود: عبادت‌کننده
 ② تسهیلات: امکانات / محبوب: دوست داشتن
 ③ عنایت: لطف و مهربانی / معارف: دانش
 ④ ترحیم: طلب آمرزش و مغفرت برای مرده / عطش: تشنگی

۱۹ - در کدام گزینه هر سه واژه هم‌خانواده نیستند؟

- ① مستند - سند - آساند
 ② قضاوت - قاضی - تقاضا
 ③ مبدأ - ابتدا - مبتدی
 ④ طلعت - طلوع - معطل

۲۰ - توضیح کدام گزینه کاملاً درست نیست؟

- ① «گوشزد کردن»: تذکر دادن و یادآوری کردن.
 ② «کلون»: قفل چوبی که پشت در نصب کنند و با آن در را ببندند.
 ③ «چریک»: کسی که به اجبار می‌جنگد.
 ④ «روژه»: خطبه‌ای که در مجلس عزاداری بالای منبر خوانده می‌شود.

۲۱ - کدام اثر متعلق به شاعر یا نویسنده مقابل آن نیست؟

- ① لیلی و مجنون: نظامی گنجه‌ای
 ② گل و نوروز: خواجوی کرمانی
 ③ الهی‌نامه: خواجه عبدالله انصاری
 ④ کوچه باغ آسمان: قیصر امین‌پور

۲۲ - در همه گزینه‌ها املای نادرست دیده می‌شود، به جز

- ① پدر او را دل‌داری داد و گفت: قصه نخور پسر. این مشکل بزرگی نیست.
 ② با تعجب پرسید چه طور باید زندگی کنم که همه مردم به من احترام بگذارند.
 ③ دو سال محصول خوبی برداشت کرده بود؛ در حالی که همسایه‌ها غله‌ای درو نکرده بودند.
 ④ فرمانی که درباره کشتن افراد پیر صادر کرده بود، لغو کرد.

۲۳ - مفهوم کدام گزینه نادرست است؟

- ① مکن ما را از این درگاه محروم / چو گنجشکان، مران ما را ازین بوم (ما را به حال خودمان واگذار مکن)
 ② کنون گر دست گیری جای آن هست / که گر دستم نگیری، رفتم از دست (بدون کمک خداوند، از دست می‌رویم)
 ③ به دانش گرای و بدو شو بلند / چو خواهی که از بد نیابی گزند (گرایش به دانش تو را از آسیب دور می‌کند)
 ④ خدا آن ملتئی را سروری داد / که تقدیرش به دست خویش بنوشت (تقدیر انسان‌ها به دست خداوند است)

۲۴ - آثار کدام گزینه هر دو به یک نویسنده یا شاعر متعلق است؟

- ① دوشنبه‌های آبی - پری در آبنگینه
 ② تذکرةالاولیا - حیدر بابایه سلام
 ③ نوحات‌الانس - مناجات‌نامه
 ④ هفت‌پیکر - رگبار کلمات

پاسخنامه تشریحی

- ۱ - گزینه ۱ منظور از «خاک» در بیت اول، «انسان» است. (به قرینه جان و ایمان بخشید)
- ۲ - گزینه ۴ بیت، سه جمله دارد: بحر را از تشنگی لب خشک کرد / سنگ را یاقوت [کرد] و خون را مشک کرد
تشریح سایر گزینه‌ها:
«لب» مفعول است: لب بحر را از تشنگی خشک کرد.
نهاد جمله سوم (خداوند) حذف شده است.
- ۳ - گزینه ۳ مفهوم همه گزینه‌ها «تأثیر همنشین» است. اما گزینه «۳» چنین مفهومی را نمی‌رساند.
- ۴ - گزینه ۳ «دنیای خاکی» ترکیب وصفی است.
- ۵ - گزینه ۴
- در گزینه «۱» برای واژه «قدرت» هم خانواده‌ای در متن دیده نمی‌شود. همچنین برای کلمه‌های «شخصیت» و «کلام» نیز در گزینه‌های «۲» و «۳» هم خانواده‌ای نمی‌بینیم.
در گزینه «۴» «وسعت» با «توسعه» و «استعمال» با «عملاً» هم خانواده‌اند.
- ۶ - گزینه ۳ ضمیرهای شخصی جدا در همه ابیات نقش «نهاد» دارند ولی ضمیرهای «من و تو» در گزینه «۳» «مضاف‌الیه» هستند.
- ۷ - گزینه ۳ گزینه «۳» پاسخ درست است.
- ۸ - گزینه ۲ کلمه «حرم» در گزینه «۲» نمی‌تواند با «رحیم» هم خانواده باشد، زیرا ترتیب حروف مشترک این دو کلمه متفاوت است.
- ۹ - گزینه ۱
«علی اسفندیاری» اسم اصلی «نیما یوشیج» است. شعر داده شده، سروده اوست.
- ۱۰ - گزینه ۳
صورت درست کلمه‌ها در گزینه «۳» «ترحیم» و «برگزار کردند» است.
- در گزینه «۲» غلط املایی وجود ندارد. در هر یک از گزینه‌های «۱» و «۴» فقط یک غلط دیده می‌شود که به ترتیب «غله» و «حضور» شکل درست آنهاست.
- ۱۱ - گزینه ۳ «نار خندان» تشخیص دارد در حالی که سایر عبارات خط کشیده شده «تشبیه» دارند.
- ۱۲ - گزینه ۱ هرگاه مصراع‌های روبه‌روی هم، دو به دو هم قافیه باشند، قالب شعر «مثنوی» خواهد بود.
- ۱۳ - گزینه ۴ گزینه «۱» با بیت سوم مرتبط است. گزینه «۲» با بیت آخر و گزینه «۳» با بیت دوم هم مفهوم است.
- ۱۴ - گزینه ۲ «چون» در بیت آخر «حرف ربط» است. همچنین زمان فعل‌های «میچسب» «یابد»... ماضی نمی‌باشد. در بیت چهارم فعل‌های «نبینی» «آیند» برآرند» هر سه شناسه دارند: ی، َند، َند.
- ۱۵ - گزینه ۲
«آتش غفلت، آینه دل» در گزینه‌های «۱» و «۳» اضافه تشبیهی هستند.
کلمه «مثل» در گزینه «۴» نشانه تشبیه است.
- «چو» در گزینه «۲» حرف ربط است و معنی «مانند» نمی‌دهد.
- ۱۶ - گزینه ۴ عبارت داده شده درباره پیامبر (ص) می‌گوید: با وجود مقام بالا پیامبر (ص) تواضع می‌کرد و در نزدیک‌ترین جای خالی می‌نشست.
- ۱۷ - گزینه ۴ «خندان بودن انار، خطاب قرار دادن مرغ سحر و گریستن ابر» نشانه آرایه «جان‌بخشی» در سایر گزینه‌هاست.
- ۱۸ - گزینه ۴
معنی درست سایر کلمه‌ها:
معبود: خداوند
محبوب: دوست‌داشتنی
معارف: دانش‌ها
- ۱۹ - گزینه ۴ واژه «معتل» با دو کلمه دیگر هم خانواده نیست.
- ۲۰ - گزینه ۳ «چریک»: کسی است که داوطلبانه می‌جنگد.
- ۲۱ - گزینه ۴ «کوچه باغ آسمان» اثر «محمد جواد محبت» است.
- ۲۲ - گزینه ۳ صورت درست کلمه‌ها: غصه، بگذارند، لغو
- ۲۳ - گزینه ۴ مفهوم گزینه «۴»: خداوند به ملتی سروری می‌دهد که تقدیرش را خودش بنویسد.
- ۲۴ - گزینه ۱ گزینه «۱» پاسخ درست است.

پاسخنامه کلیدی

۱ - ۱

۲ - ۴

۱۲ - ۱

۱۳ - ۴

۱۴ - ۲

۳ - ۳

۴ - ۳

۵ - ۴

۶ - ۳

۷ - ۳

۸ - ۲

۹ - ۱

۱۰ - ۳

۱۱ - ۳

۱۵ - ۲

۱۶ - ۴

۱۷ - ۴

۱۸ - ۴

۱۹ - ۴

۲۰ - ۳

۲۱ - ۴

۲۲ - ۳

۲۳ - ۴

۲۴ - ۱